

[Alsing Andersen.]

Den 24. marts blev den tyske damper „Edmund H. Stinnes“ torpederet udfør Thorsminde på den jyske vestkyst. Disse to begivenheder og den tyske malmtransport i al almindelighed havde bragt både danske og norske vestlige territorialfarvande i søgelyset. Under hensyn hertil besluttede vi at forstærke den danske bevogtning i disse farvande. Derfor blev i slutningen af marts artilleriskibet „Peder Skram“, opmålings-skibet „Heimdal“ og 3 torpedobåde dirigeret til Skagen-Frederikshavn-Hirtshalsområdet, ligesom luftfartøjer blev sendt til Frederikshavn med ordre til dagligafpatrulivering af hele den jyske vestkyst.

Når dertil tages i betragtning, at vi måtte have en meget væsentlig styrke i Store-Bælt ved de danske minespærringer samt i det sydlige Kattegat, og at som sagt ingen fare syntes at true København før den 9. april, tror jeg, at det store flertal vil erkende, at de to ærede konservative medlemmers kritik ikke har nogen rod i de dengang tilstedeværende faktiske forhold.

Efter at jeg nu har svaret på den særlige kritik, som de ærede medlemmer hr. Poul Møller og hr. Tesdorpf har fremført, vil jeg gå over til en almindelig omtale af de tre mindretalsbetænkninger. Det naturlige midtpunkt i dem alle er folketingets beslutning af 19. januar 1940. Jeg siger udtrykkeligt, at den er et naturligt midtpunkt, fordi jeg er ganske enig i, at en beslutning af den folkevalgte forsamling må være af afgørende betydning for en regering i et parlamentarisk, demokratisk land. Der har da heller ikke, hverken hos mig personlig eller hos mine kolleger i den daværende regering, været noget ønske om at tilsidesætte denne beslutning, naturligvis ikke. Jeg vil fremhæve dette, fordi der ikke skal være nogen uenighed mellem demokratiske partier om et sådant spørgsmål.

Mindretallene mener imidlertid, at den daværende regering ikke i tilstrækkelig grad efterlevede denne beslutning. Venstres ærede udvalgsmedlemmer udtrykker det på den måde, at regeringen ikke efterkom det påbud, som efter deres mening lå i beslutningen, og som måtte forstås således, at der blev skabt et neutralitetsværn, der

„kunne og skulle modsætte sig, at overrumpling fandt sted“.

De ærede medlemmer hr. Poul Møller og hr. Tesdorpf udtrykker det på den måde, at regeringen undlod at drage omsorg for — hvad de mener vi var forpligtet til i henhold til beslutningen — at rigets værn

„i hvert fald var så stærkt, at landets regering i påkommende tilfælde kunne bevare sin handlefrihed og ikke skulle træffe beslutninger den 9. april om morgenen som krigsfanger“.

Det tredje mindretals, det ærede medlem Thestrups, motivering er af mere principiel karakter. Denne udtalelse vil jeg senere vende tilbage til.

Vi skulle altså have sørget for, at værnet havde været stærkt nok til at modsætte sig, at overrumpling fandt sted, eller efter den konservative formulering „i hvert fald“ så stærkt, at regeringen kunne undgå at forhandle som krigsfanger.

Hvem kan nægte, at det i princippet lyder rigtigt og attråværdigt? Derom kan der ingen diskussion blive. Og tænk, hvor de konservative udtalelser ligefrem klinger flot, når de lufter forargelse over, at regeringen — med en lille, men velberegnet overdrivelse naturligvis — måtte forhandle som krigsfanger! Ingen kan benægte, at der her er tale om et helt behændigt stykke journalistik.

Men hvor megen realitet er der i disse udtalelser? Jeg kan meget vel se, at sådanne udtalelser 15 år efter disse begivenheder kan lyde næsten indlysende. Det er naturligvis også meningen med dem. Befolkningen skal få det indtryk, at det hele var temmelig enkelt, og at det let kunne være ordnet, så Danmark havde undgået den skæbne, det fik, blot den daværende regering i troskab mod folketingets beslutning havde vist den fornødne vilje.

Må jeg da spørge venstres ærede medlemmer, hvordan deres udtalelse egentlig skal forstås. De taler om et værn, der

„kunne og skulle modsætte sig, at overrumpling fandt sted“.

Det lyder meget bestikkende. Men hvad er meningen? Mener de ærede medlemmer dermed, at de ville have haft et værn så stærkt, at det ved sin tilstedeværelse kunne have forhindret overfaldet? Det er jo det indtryk, der vækkes ved denne udtalelse. Men jeg kan vist slå fast, at dette ikke kan være meningen, eftersom de ærede medlem-